

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ T.B.M.M. Grup Başkanlığı
Tarih : 12/2/2019
Sayı : 50

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

Abdullah GÜLER
İstanbul Mv.

Ali ÖZKAYA
Afyonkarahisar Mv.

İshak GAZEL
Kütahya Milletvekili

Göhr

Ramazan Can Orhan KIRICALI
Kırıkkale Mv. Samsun Mv.

E. Erkan BALTA
Antya Mv. Antya Milletvekili

Gölay Ramancı
Konya Mv.

Adil GELİK
Balıkesir Mv.

Salih COŞA
Trabzon Mv.

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Adalet
Tarih:	12 Şubat 2019
Esas No:	2/1578

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ	
12 Şubat 2019	
Numara:	

TBMM GELEN EVRAK	
12 Şubat 2019	
No:	429440
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR	

Cemal ÖZTÜRK
Giresun Mv.

Polat TÜRKMEN
Zonguldak Mv.

Cemal Taşar
Bitlis Mv.

Bayram ÖZGELİK
Burdur Mv.

B. M. M. M.

İsmail Tamer
Kars Mv.

Erol Karuucu

Göran Milletvekili

Ahmet Müccit Arınç
İstanbul Milletvekili

Ahmet ZENBİLİCİ
Adana Mv.

Krem CELEBİ
Ağrı Mv.

Osman Nuri GÜLAGAR
Van Mv.

A. NEJAT KOLEL
Gaziantep Mv.

Tülay Kaya
İstanbul Mv.

Seyhan BAĞCI
İstanbul Milletvekili

Fetani BATTAL
Bayburt Milletvekili

Beriz Kuvvetçiyi
Aydin Milletvekili
A. Ö. M. M.
S. Şahin
Gaziantep Mv.

Oya Eronat
Diğerbahar Mv.

Ali Cumhur TAŞKIN
Mersin Mv.
Fehmi KÜPÇÜ
Bolu Mv.

M. Acıkgöz

Mustafa ACIKÖZ

Nesretin Mv.

Yusuf Baser

Yorgat Mv.

Habibe ÖGAL
Kahramanmaraş MV.

Nazım Maviş
Sırpaç MV.

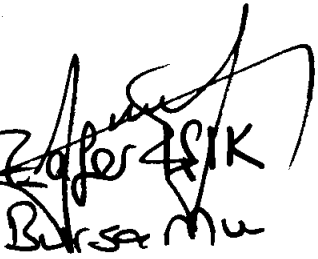
İbrahim DURMUŞOĞLU
Ağrı MV.

Fehmi Alpay BZALAN
İzmir MV.

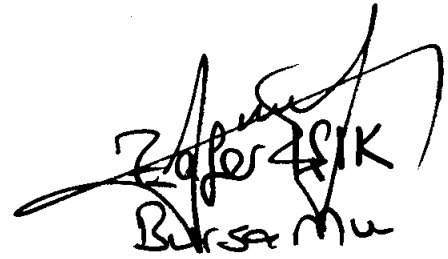

Yasin UĞUL
Burdur MV.

Orhan Erdem
Konya MV.

Orhan Erkin

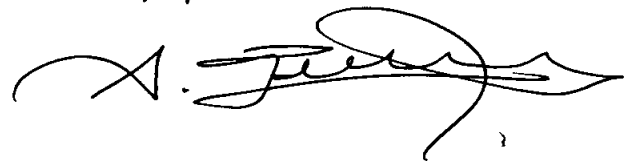
Ayşe KERİM
Düzce MV.

SERMIN BACIK
ELAZIĞ MV.

Tamer DAĞLI
Adana Milletvekili

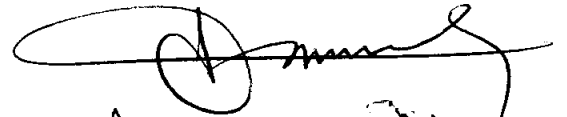

Hacı Ahmet ÖZGÜR
Konya MV.

Ahmet Berat GONKAR
İSTANBUL MV.

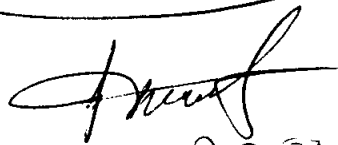
Mücahit DURMUŞOĞLU
Osmaniye MV.

A. Serap YAŞAR
İstanbul MV.

Cihan PAZAR
Gümüşhane MV.

M. Ali Şifit Apak
Kırıkkale

GENEL GEREKÇE

Ceza muhakemesinde iki dereceli yargılamayı öngören istinaf kanun yolu, 20 Temmuz 2016 tarihinde faaliyete geçirilmiştir. İki yıldan fazla süredir uygulanmakta olan iki dereceli yargılama usulü, hızlı ve etkili bir yargılamanın gerçekleştirilmesini sağlamış ve yargılama sonucunda verilen kararların kesinleşme sürelerini kısaltmıştır. Ayrıca, istinaf sistemiyle hukuki denetim yanında vakıa denetimi de yapılabildiğinden, ilk derece mahkemelerince verilen kararlardaki eksikliklerin giderilmesi ve böylelikle daha adil kararların verilebilmesi imkanı getirilmiştir.

Bununla birlikte, bölge adliye mahkemelerinin işleyişinde ortaya çıkan birtakım aksaklıkların, iki dereceli yargılamadan beklenen faydayı azaltması söz konusudur. Teklifte, bu tür aksaklıklar bakımından gerekli tedbirler alınmakta ve böylelikle bölge adliye mahkemelerinin daha etkin ve verimli çalışmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun yürürlükten kaldırılmış olması sebebiyle, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda hâkim adaylığıyla ilgili bazı uyum düzenlemeleri yapılmaktadır. Ayrıca, hâkim adaylığı mülakatına katılabilmek için en az yetmiş puan alma şartı getirilmektedir.

Öte yandan, icra mahkemelerinden verilen kararların temyiz sınırı konusunda 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile yeknesaklığın sağlanması amacıyla gerekli düzenleme yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun temyiz yoluna başvurmayı düzenleyen 364 üncü maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılarak maddede belirtilen kırk bin Türk liralık parasal sınır, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunundaki parasal sınırla uyumlu hale getirilmektedir.

MADDE 2- Maddeyle, 2004 sayılı Kanunda yer alan bazı parasal sınırların her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılmasını düzenleyen ek 1 inci maddesinde değişiklik yapılarak Kanunun 364 üncü maddesi de kapsama dahil edilmektedir. Böylelikle, 364 üncü maddede belirtilen parasal sınırın da her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılacağı açıkça hükme bağlanmaktadır.

MADDE 3- Maddeyle, 2004 sayılı Kanunun 364 ve ek 1 inci maddelerinde yapılan değişikliklere ilişkin geçiş hükmü düzenlenmekte ve 2/12/2016 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar verilen nihai kararlar bakımından temyiz yoluna başvurma sınırının kırk bin Türk lirası olarak uygulanacağı hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinde bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerince verilen ve miktar veya değeri on bin Türk lirasını geçen nihai kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabileceği düzenlenmiş iken 2/12/2016 tarihinde yürürlüğe giren 6763 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle on bin Türk liralık sınır, kırk bin Türk lirasına yükseltilmiştir. Geçici maddeyle, 2/12/2016 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar verilen nihai kararlar bakımından temyiz sınırının kırk bin Türk lirası olarak uygulanması hükme bağlanmakta ve oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Maddeyle 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 9/A maddesinde değişiklik yapılarak adli ve idari yargı hâkim adaylığı mülakatına katılabilmek için yazılı yarışma sınavından yüz puan üzerinden en az yetmiş puan alma şartı getirilmektedir.

MADDE 5- Maddeyle, 2802 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu yürürlükten kaldırıldığı için bu Kanunda düzenlenen; hâkim ve savcı adaylığının süresi ve dönemleri, eğitim sonunda yapılan yazılı ve sözlü sınavlar, sınavlarda başarılı olamayanlar hakkında uygulanacak hükümler ile sair hususlar, 2802 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine alınmaktadır.

Buna göre adaylık süresinin iki yıl, avukatlık mesleğinden alınanlar bakımından ise bir yıl olması, adaylığın eğitim ve staj dönemlerini kapsamaması, adayların eğitim sonunda yazılı ve sözlü sınava tabi tutulmaları ve adaylık sonunda başarılı sayılmak için yazılı sınav puanının yüzde altmış ile sözlü sınav puanının yüzde kırkının toplamının en az yetmiş puan olması hükme bağlanmaktadır.

Adaylığın dönemleri, adayların hâkimliğe veya Cumhuriyet savcılığına atanacak şekilde ayrılmaları, yazılı ve sözlü sınav ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir.

MADDE 6- Maddeyle, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 46 ncı maddesinde değişiklik yapılmakta ve iş yoğunlukları göz önüne alınarak bölge adliye mahkemesi dairelerinin birden fazla heyet halinde çalışabilmesine imkân tanınmaktadır. Buna göre, bölge adliye mahkemesi dairelerinde Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından birden fazla heyet oluşturulabilecek ve yeni oluşturulan heyetin başkanı Kurul tarafından belirlenecektir.

MADDE 7- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 280 inci maddesinin birinci fıkrasına bent ilave edilmektedir. Fıkraya eklenen (c) bendiyle, bölge adliye mahkemesince hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilebilecek hallere ilave yapılmak suretiyle, istinaf kanun yolunun daha etkin hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, bölge adliye mahkemesi dairelerince duruşma açılmaksızın, cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsî sebeplere veya şahsî cezasızlık sebeplerine münhasır olmak ve sanık tarafından talep edilmek şartıyla, daha az cezaya hükmedilebilecek veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilebilecektir. Düzenlemeyle, sanığın talep etmiş olması şartı getirilmek suretiyle adil yargılanma hakkının güvenceleri gözetilmektedir.

MADDE 8- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 304 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, Yargıtay incelemesinden geçen dosyaların gönderileceği merciler yeniden belirlenmektedir. Buna göre, bölge adliye mahkemesi tarafından verilen kararın niteliğine bakılmaksızın, Yargıtay tarafından onama veya düzelterek onama kararı verilen dosyaların doğrudan ilk derece mahkemesine gönderilmesi ve kararın bir örneğinin bilgi mahiyetinde bölge adliye mahkemesine iletilmesi sağlanmaktadır. Düzenlemeyle, Yargıtay kararıyla kesinleşen dosyalar bakımından gecikmeye meydan vermeden en az masrafla infaz aşamasına geçilmesi ve bölge adliye mahkemelerinin iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır.

Maddenin mevcut ikinci fıkrasına göre, Yargıtay tarafından bozulan dosyalar, ilgili bölge adliye mahkemesine gönderilmektedir. Fıkraya eklenen cümleyle, istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin bölge adliye mahkemesi kararlarının Yargıtay tarafından bozulması üzerine dosyanın gönderileceği mercide değişiklik yapılmaktadır. Bu durumda dosyanın gereği için kararı veren ilk derece mahkemesine, kararın bir örneğinin de bölge adliye mahkemesine gönderilmesine imkan tanınmaktadır. Böylelikle, bölge adliye mahkemesinin esastan ret kararı verdiği dosyalarda, delilleri toplayan ve kararı veren ilk derece mahkemesinin, Yargıtay bozma kararı üzerine doğrudan işlem yapması sağlanarak davaların makul süre içinde sonuçlandırılması hedeflenmektedir.

MADDE 9- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 307 nci maddesine yeni bir fıkra eklenerek 304 üncü maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeye uyum sağlanması amaçlanmaktadır. Buna göre, Yargıtayın bozma kararı üzerine ilk derece mahkemesince bozmaya uyulması sonrası verilen karara karşı, istinaf veya temyiz kanun yolu sınırlarına bakılmaksızın sadece temyiz kanun yoluna başvurulabileceği hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle, belirtilen hal bakımından doğrudan temyiz incelenmesine imkan sağlanarak kanun yolu incelemesi makul sürede sonuçlandırılacaktır.

MADDE 10- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 304 üncü maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümleyle ilgili geçiş hükmü düzenlenmektedir. Buna göre, 304 üncü maddenin ikinci fıkrasında bu Kanunla yapılan düzenleme, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra Yargıtay tarafından verilen bozma kararları hakkında uygulanacaktır. Böylelikle, uygulamada meydana gelebilecek tereddüt ve aksaklıkların önüne geçilmesi sağlanacaktır.

MADDE 11- Yürürlük maddesidir.

MADDE 12- Yürütme maddesidir.

CEZA MUHALEMESİ KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 364 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kırk bin” ibaresi “ellisekiz bin sekiz yüz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 2004 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “326 ve 363 üncü” ibaresi “326, 363 ve 364 üncü” şeklinde, “onmilyon lirayı” ibaresi “on Türk lirasını” şeklinde ve maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“363 ve 364 üncü maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hükmün verildiği tarihteki miktar esas alınır.”

MADDE 3- 2004 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 16- 2/12/2016 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar verilen nihai kararlar bakımından 364 üncü maddede düzenlenen temyiz yoluna başvurma sınırı, kırk bin Türk lirası olarak uygulanır.”

MADDE 4- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 9/A maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesine “üzerinden” ibaresinden sonra gelmek üzere “en az yetmiş puan almak kaydıyla” ibaresi ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Başarılı olanların sayısı, ilan edilen kadronun iki katı fazlasının altında kalırsa sadece başarılı olanlar mülâkata çağrılır.”

MADDE 5- 2802 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 10- Adaylık süresi iki yıldır. Avukatlık mesleğinden adaylığa alınanlar için bu süre bir yıldır. Adaylık, eğitim ve staj olmak üzere iki dönemden oluşur.

Adaylık süresinin sonunda adaylar, yazılı ve sözlü sınava tabi tutulur. Bu sınavlar yüz tam puan üzerinden değerlendirilir. Yazılı sınavdan en az yetmiş puan alanlar sözlü sınava alınır. Başarılı sayılmak için, yazılı sınav puanının yüzde altmış ile sözlü sınav puanının yüzde kırkının toplamının en az yetmiş olması şarttır.

Sınavlarda başarılı olamayanlar, talepleri hâlinde Bakanlıkça merkez veya taşra teşkilâtında genel idare hizmetleri sınıfında bir kadroya atanabilir, aksi hâlde bunların adaylığına Bakanlıkça son verilir.

Meslek öncesi eğitimini tamamlamadan görevden ayrılanlar ile meslek öncesi eğitimlerini tamamlayıp, mesleğe kabul edildikten sonra meslek öncesi eğitim süresi kadar çalışmadan görevden ayrılanlar, meslek öncesi eğitimleri sırasında kendilerine ödenen aylık, ödenek, tazminatlar ile her türlü ödemelerin, mecburî hizmetin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarını iki kat olarak ödemek zorundadırlar.

Adaylık dönemleri, adayların hâkimliğe veya Cumhuriyet savcılığına atanacak şekilde ayrılması, yazılı ve sözlü sınav ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Hâkimler ve Savcılar Kurulunun görüşü; stajın Yargıtay ve Danıştayda yapılma şekline ilişkin hususlar ise Yargıtay ve Danıştayın görüşleri alınmak suretiyle çıkarılacak yönetmelikle; stajın il valiliklerinde yapılma şekli ile hangi illerde yapılacağı Adalet, İçişleri, Hazine ve Maliye bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 6- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“İş yoğunluğu dikkate alınarak, üye sayısının yeterli olması halinde dairelerde birden fazla heyet oluşturulabilir. Oluşturulan diğer heyetlere, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun belirleyeceği üye başkanlık eder.”

MADDE 7- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 280 inci maddesinin birinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“c) Cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsî sebeplerin veya şahsî cezasızlık sebeplerinin bulunması ve sanık tarafından talep edilmesi koşuluyla, verilen cezadan daha az ceza verilmesini veya ceza verilmesine yer olmadığına karar verilmesini gerektiren hallerde, hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,”

MADDE 8- 5271 sayılı Kanununun 304 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(1) Yargıtayca 302 nci maddenin birinci fıkrası veya 303 üncü madde uyarınca verilen kararlara ilişkin dosya ilk derece mahkemesine, kararın bir örneği ise bölge adliye mahkemesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına verilir.”

“Ancak bozma kararı, istinaf başvurusunun esastan reddi kararına ilişkin ise dosya, gereği için kararı veren ilk derece mahkemesine, kararın bir örneği de bölge adliye mahkemesine gönderilir.”

MADDE 9- 5271 sayılı Kanununun 307 nci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(3) Yargıtaydan verilen bozma kararına uyulması halinde ilk derece mahkemesi tarafından verilen karara karşı, istinaf veya temyiz sınırlarına bakılmaksızın sadece temyiz yoluna başvurulabilir.”

MADDE 10- 5271 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu Kanunla, 304 üncü maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenleme, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra Yargıtay tarafından verilen bozma kararları hakkında uygulanır.”

MADDE 11- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.